

RPW/44834/2017 P
Data:2017-07-28KOMENDANT GŁÓWNY
STRAŻY GRANICZNEJ

Warszawa, dnia 28 lipca 2017 r.

FAX KG CU-5089.../IV/MP/17

2017 -07- 2 8

Egz. pojedynczy

Pan Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	28 -07- 2017
ZAL.	NR.

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na pismo KMP.572.2016.AI z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie wątpliwości dotyczących stosowania *Zasad postępowania Straży Granicznej z cudzoziemcami wymagającymi szczególnego traktowania*, poniżej informuję co następuje.

Na wstępie pragnę podkreślić, że kwestia postępowania z osobami zidentyfikowanymi jako osoby wymagające szczególnego traktowania, stanowi obszar bardzo wrażliwy i nie może być przedmiotem jakiejkolwiek automatyzacji działań ze strony Straży Granicznej. Pragnę zapewnić, że podczas pobytu w ośrodkach strzeżonych cudzoziemcy mają zapewnioną opiekę medyczną. Dodatkowo cudzoziemcy mają zagwarantowaną opiekę psychologiczną, świadczoną również przez psychologa zewnętrznego oraz opiekę psychiatryczną. W związku z tym, ich stan zdrowia podlega bieżącej kontroli. Tym samym twierdzenie, że pobyt cudzoziemców w strzeżonych ośrodkach powoduje zagrożenie dla ich zdrowia, jest bezpodstawne.

Wytyczne opracowane w *Zasadach postępowania z cudzoziemcami wymagającymi szczególnego traktowania*, stanowią narzędzie pozwalające na wczesną identyfikację osób należących do grupy szczególnej troski (w tym osób, które mogą być ofiarami tortur i przemocy), stały monitoring tych osób oraz zapewnienie im odpowiedniej opieki medycznej, w tym psychiatrycznej oraz psychologicznej. W ramach stosowanych zasad dla potrzeb identyfikacji ww. osób zostali wyznaczeni opiekunowie socjalni, sprawujący indywidualną opiekę nad cudzoziemcem, monitorujący zachowania i nastroje cudzoziemców.

Wobec powyższego, istotą funkcjonowania „*Zasad (...)*” nie jest zwolnienie ze strzeżonego ośrodka dla cudzoziemców. Algorytm postępowania w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców służy wczesnej identyfikacji osób o szczególnych potrzebach, i przede

wszystkim zapewnieniu jak najszybciej, niezbędnej i specjalistycznej opieki medycznej oraz psychologicznej.

Rozwiązania określone w „Zasadach (...)” nie odnoszą się wyłącznie do osób umieszczonych w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców na podstawie przepisów ustawy z 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (zwanej dalej w piśmie ustawą o cudzoziemcach), lecz również do osób umieszczonych na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Tak więc funkcjonariusze Straży Granicznej realizują określony w „Zasadach (...)” zakres działań wobec wszystkich cudzoziemców umieszczonych w strzeżonych ośrodkach.

Ponadto nie podzielam Pana stanowiska dotyczącego braku odpowiedniej identyfikacji osób o szczególnych potrzebach w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców.

Pragnę poinformować, że liczba osób umieszczonych w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców (w 2016 r. i I połowie 2017 r.) wyniosła 1856. Jednocześnie, cudzoziemców zwolnionych na mocy postanowień Straży Granicznej ze względu przesłanki określone w art. 406 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 ustawy o cudzoziemcach, wyniosły odpowiednio 83 i 87. Powyższe dane uzasadniają moje stanowisko, że system identyfikacji osób wymagających szczególnego traktowania jest skuteczny.

Na marginesie pragnę dodać, że skuteczna identyfikacja osób o szczególnych potrzebach pozwoliła w analogicznym okresie, również na rozpoznanie i zapewnienie adekwatnej pomocy pięciu osobom uzależnionym.

Pragnę zwrócić uwagę na fakt, że nadzór nad legalnością i prawidłowością pobytu cudzoziemców w strzeżonych ośrodkach i aresztach dla cudzoziemców sprawuje sędzia penitencjarny sądu okręgowego, właściwego ze względu na miejsce położenia strzeżonego ośrodki dla cudzoziemców. Nadzór ten polega na kontroli i ocenie, w szczególności warunków bytowych cudzoziemców, stanu opieki medycznej, oraz poszanowania praw osób umieszczonych w ośrodkach. W przesyłanych do Komendy Głównej Straży Granicznej protokołach z wizytacji strzeżonych ośrodków nie dostrzegłem żadnych treści wskazujących na jakiegokolwiek nieprawidłowości będące przedmiotem Pana pisma.

Ponadto mając na uwadze konieczność podnoszenia w omawianym tu zakresie kwalifikacji funkcjonariuszy Straży Granicznej i personelu medycznego, podjęto współpracę z UNHCR, której efektem jest rozpoczęcie cyklu szkoleń dotyczących zagadnienia identyfikacji ofiar tortur i przemocy, przy zastosowaniu zapisów Protokołu Stambulskiego. Powyższe działania są komplementarne do realizowanych już w Straży Granicznej treści szkoleniowych i w pełni odpowiadają wskazanym w piśmie potrzebom w omawianym obszarze.

W oparciu o tę współpracę, zostało przeprowadzone szkolenie przez Panią Marzenę Ksel, wiceprzewodniczącą Europejskiego Komitetu Przeciwdziałania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu. II edycja tego szkolenia, planowana jest na wrzesień br. Program wskazanego szkolenia obejmuje zagadnienia związane z Protokołem Stambulskim, wymianę doświadczeń związanych z identyfikacją oraz

dokumentowaniem tortur oraz innego niehumanitarnego traktowania lub poniżania, rozpoznawaniem i dokumentowaniem śladów tortur.

Dodatkowo informuję, że Straż Graniczna przystąpiła również do projektu „Dostrzegam, pomagam – integracja oraz rozwój działań i procedur Urzędu do Spraw Cudzoziemców i Straży Granicznej w zakresie kompleksowej identyfikacji osób wrażliwych wśród osób poszukujących ochrony międzynarodowej na terytorium RP”. Jednym z elementów tego projektu jest przygotowanie systemu specjalistycznych szkoleń, którym objęci będą wszyscy funkcjonariusze /pracownicy strzeżonych ośrodków dla cudzoziemców, personel medyczny i psychologowie sprawujący opiekę nad osobami umieszczonymi w ośrodkach, jak również funkcjonariusze przyjmujący wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Jednocześnie pragnę zwrócić uwagę na fakt, że z inicjatywy Straży Granicznej w projekcie ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw znalazły się regulacje dotyczące udzielania pomocy instytucjonalnej dla osób wymagających szczególnego traktowania. Gwarantowana pomoc obejmować będzie udzielanie tej grupie osób świadczeń z zakresu pomocy socjalnej, medycznej i psychologicznej.

Wyrażam przekonanie, że zaprezentowany w moim piśmie zakres działań i inicjatyw pozwoli Panu Rzecznikowi w sposób komplementarny dokonać ponownej analizy związanej z identyfikacją cudzoziemców należących do grupy szczególnego traktowania znajdujących się pod opieką Straży Granicznej.

Z poważaniem

gen. bryg. SG Marek Łapiński

ZASTĘPCA
KOMENDANTA GŁÓWNEGO
STRAŻY GRANICZNEJ
gen. bryg. SG docent

Wykonano w 1 egz.

Wyk.: M.P. ☎ 6604335, dnia 28 lipca 2017 r.